

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2015. november

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

A magyar éves GDP-növekedés 2015 III. negyedévében 2,3 százalékot tett ki, vagyis tovább lassult a gazdaság teljesítménye. Az ipari növekedés szeptemberben 7,8 százalékos, dinamikus növekedést mutatott, összhangban a nyári leállások megszűnésével. Az építőipar teljesítménye is kellemes meglepetést okozott. A kiskereskedelmi forgalom növekedési üteme vélhetően tartósan lassabb ütemre áll be az online kasszák tavalyi elterjedésének bázishatása miatt. A munkanélküliségi ráta a csökkenő aktivitás és növekvő foglalkoztatás mellett 6,2 százalékra esett. Az államháztartás októberi kumulált hiányát javította, hogy elindult a felfüggesztett uniós források folyósítása. Az éves infláció októberben is nyomott maradt, de a maginfláció erősödik. A jegybanki irányadó ráta nem változott.

Reálgazdaság

A KSH előzetes becslése szerint az éves **GDP-növekedés** üteme a III. negyedévében tovább lassult, és 2,3 százalékot tett ki. A gazdaság teljesítménye az év eleje óta fokozatosan csúszik vissza, miközben a kiigazított negyedéves növekedési ütem már három egymást követő negyedévben 0,5 százalék volt. A növekedés forrásait az előzetes becslés még nem tárja fel, azonban a vártnál erősebb lassulás mögött a következő okokat sejtjük. A nyári leállások miatt visszafogottabb az ipari teljesítmény és így az export növekedési hozzájárulása. Az építőipar várható zsugorodása a beruházások kedvezőtlenebb alakulásában mutatkozhatott meg. A mezőgazdaság is jelentős visszaesést könyvelhetett el. A termelési oldalon főként a szolgáltatások, felhasználási oldalon a fogyasztás húzhatta a gazdaságot. Mindezek fényében az idei év egészében akár 3 százalék alá is csúszhat a növekedés üteme.

Az **ipar** teljesítménye szeptemberben várakozásunkkal összhangban fokozódott, a növekedés éves bázison 7,8 százalékot tett ki. Az előző hónapokban így valóban a nyári leállások fogták vissza a termelést. Ezt jelzi, hogy az előző hónaphoz viszonyított növekedés – szezonálisan és naptárhatással kiigazítva – 2,9 százalék volt. A dinamikus éves növekedés egyik legfőbb hajtóereje a relatíve alacsony bázis, összhangban a Suzuki-gyár tavalyi átmeneti leállásával. Az év első kilenc hónapjában az ipari termelés volumene 6,7 százalékkal bővült, az év egészében 7 százalék feletti növekedést várunk. Szeptemberben a külföldi értékesítés 9,3, míg a belföldi 1,3 százalékkal nőtt. A feldolgozóipari növekedést a járműgyártás és az elektronikai ipar húzta. Szeptember végén a feldolgozóipar rendelésállománya 8,5 százalékkal múlta felül az egy évvel korábbit, ami kedvező jel a jövőre nézve.

Az **építőipar** szeptemberben kellemes meglepetést okozva 8,1 százalékkal nőtt éves bázison. Ezzel az elmúlt három hónap visszaesését le is dolgozta az ágazat. A szeptemberi jó teljesítmény alátámasztani látszik azt a várakozásunkat, miszerint az év utolsó hónapjaiban ismét erőre kaphat az építőipar. Ezen gondolatunkat támogatja az is, hogy az ágazat két építményfőcsoportja közül az épületek 6, az egyéb építmények 9,9 százalékos volumen növekedést mutattak. Utóbbi szektor jó teljesítménye jelzi, hogy az uniós forrásból megvalósuló infrastrukturális beruházások biztosították a fellendülést. Amennyiben ez a tendencia év végéig fennmarad, az ágazat az év egészében akár 5 százalék feletti növekedést is felmutathat.

A **kiskereskedelmi forgalom** volumene augusztusban az idei legalacsonyabb, 4,6 százalékos éves növekedését mutatta fel. A KSH szeptemberi első becslése alapján 5,1 százalékkal nőtt az ágazat. A második hónapja tartó lassabb bővülés arra utalhat, hogy a tavalyi év azonos időszakában az online kasszák miatt jelentős mértékben bővült a bevallott forgalom, ami így magas bázist okozott. A

következő hónapokban hasonló ütemű, 5 százalék körüli éves növekedést várunk. A kiigazított adatok alapján egyedül a nem élelmiszer kereskedelemben gyorsult a növekedés (6,9 százalék). Az üzemanyag-kiskereskedelem 6,1 százalékkal nőtt az alacsony üzemanyagáraknak köszönhetően. Az élelmiszer-kiskereskedelem csak 3 százalékkal bővült az online kasszák okozta magas bázis hatására.

A **munkaerőpiac** helyzete szeptemberben a korábbiakhoz képest mérsékeltebben javult. A szezonálisan kiigazított adatok alapján a foglalkoztatottak száma 5 ezer fővel emelkedett, míg az aktivitás fél év folyamatos növekedés után 3 ezer fővel csökkent. Utóbbi feltételezhetően annak tudható be, hogy a lassabban növekvő munkakereslet aktivitást ösztönző hatása elmaradt a munkaerőpiacot demográfiai okokból (időskorúak) elhagyók számával. Összességében azonban a munkanélküliek száma csökkent, így a munkanélküliségi ráta 6,2 százalékra mérséklődött. Az augusztusi intézményi statisztikák alapján az alkalmazottak szezonálisan kiigazított száma elsősorban a közfoglalkoztatás bővülése következtében nőtt, 4 ezer fővel. A bérek növekedési üteme 5,4 százalékra gyorsult, ami a rendvédelmi dolgozók béremelésének köszönhető.

Költségvetési helyzet

2015 októberéig az államháztartás központi alrendszerének **hiánya** 816,2 milliárd forintra mérséklődött, köszönhetően annak, hogy az októbert a költségvetés 138,4 milliárd forintos többlettel zárta. A kumulált hiány alrendszerek közötti megoszlása a következő: a központi költségvetés 893,5 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 41,9, az elkülönített állami pénzalapok 35,4 milliárd forintos szufficittel zártak. A kumulált érték az elmúlt év azonos időszakának hiányát 6,6 milliárd forinttal haladja meg. Az október havi szufficitet legfőképp a közel 233 milliárd forintnyi befolyt uniós forrás magyarázza. Az Európai Unió és Magyarország között folyó tárgyalásokat szeptemberben lezárták, így az eddig át nem utalt összegekből a Gazdaságfejlesztési Operatív Programhoz kapcsolódóan 201,5 milliárd forint, a Regionális Operatív Program részeként 13,3 milliárd forint elmaradt uniós forrás érkezett be az országba. Az uniós módszertan szerinti hiánycél 2015-re változatlanul a GDP 2,4 százaléka, amely a bevételek és kiadások éven belüli eloszlását és az október végi tényadatokat figyelembe véve tartható.

November 10-én reggel az Ecofin ülését megalapozó pénzügyminiszteri találkozón osztrák és olasz kezdeményezésre ismét napirendre került a menekültválsággal kapcsolatos tagországi kiadások elszámolási módja. Az előzetes információk szerint azok az országok, ahol rajtuk kívülálló okok miatt nem várt többletköltségek jelentkeznek, ám jelenleg nem állnak EDP (túlzottdeficit-eljárás) alatt, ideiglenesen eltérhetnek a középtávú költségvetési hiánycéltól (MTO).

Monetáris folyamatok

A **fogyasztói árak** októberben éves összevetésben emelkedtek, bár csupán 0,1 százalékkal. Az előző hónaphoz képest megugró infláció legfőbb oka, hogy a rezsicsökkentés jelentős része már a bázisban van. A háztartási energia ára csak 0,4 százalékkal csökkent éves alapon. A nyomott infláció így az alacsony üzemanyagár következménye: az előző évhez mérve 16,5 százalékkal csökkent a termékkör ára. Ezzel szemben jelentősen drágultak a szeszes italok, míg az élelmiszerek áremelkedése főként a zöltségek drágulását tükrözi. A tartós fogyasztási cikkeknel a járművek drágulása a meghatározó. A szolgáltatások inflációja az egészségügyi, üdülési, és a lakásszolgáltatás területén jelentős. A jegybank októberben is változatlanul hagyta az 1,35 százalékos **alapkamatot**, ami a jelzések szerint akár 2017 végéig változatlan maradhat.